

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Філософські засади біоетики»

Рівень вищої освіти - Третій

Спеціальність: 033 Філософія

Освітня програма: Філософія

Рік навчання: 1

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Мова викладання - українська

Лектор курсу

Культенко Валентина Павлівна, канд. філос. наук, доцент кафедри філософії

Контактна інформація лектора (e-mail)

kultenko@ukr.net, kultenko@nubip.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Філософські засади біоетики» - це курс, покликаний ознайомити аспірантів з особливостями змін парадигмального характеру в сучасній постнекласичній науці. Біоетика як система поглядів, уявлень, норм і оцінок, що регулюють поведінку людей з позицій збереження життя на Землі, відіграє дедалі більшу роль у суспільстві. Вивчення дисципліни сприятиме формуванню теоретичних засад духовної культури особистості відповідно викликів та запитів сучасного світу. Проблеми біоетики носять міждисциплінарний характер, стосуються всіх основних напрямів діяльності людства, актуалізуючи питання збереження навколишнього середовища, спрямовані на формування індивідуальної та колективної відповідальності за збереження життя на землі. Біоетика формує сукупність обов'язкових для всього людства моральних принципів, норм і правил, виховувати переконаність у необхідності неухильного дотримання морально-етичних норм у науково-практичній діяльності, визначає межу втручання людини у природу, перехід через яку неприпустимий.

Вивчення «Філософських засад біоетики» забезпечує цілий ряд **загальних**, а в окремих випадках і **спеціальних компетенцій**. Зокрема, «Філософські засади біоетики» формують:

Інтегральну компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗКу6. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу текстів, здатність оперативно опрацьовувати значні масиви інформації, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії.

СКу7. Знання предметної області філософії та розуміння сутності професійної діяльності, вміння об'єктивно та неупереджено викладати основні проблеми філософії.

СКу8. Здатність до інтерпретації та узагальнення текстів, володіння текстологічною культурою філософа.

СКу9. Здатність виявляти та пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроментальних проблем.

СКу11. Здатність критично осмислювати події та явища сучасного життя, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, усвідомлювати моральну відповідальність за результати власної наукової діяльності, вміння використовувати філософські знання для роз'яснення глобальних проблем сьогодення.

Вивчення «Філософських засад біоетики» забезпечує такі **програмні результати навчання:**

- **РН3.** Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.
- **РН5.** Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
- **РН8.** Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- **РНу13.** Знання основних тенденцій розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі. Знання та розуміння генезису розвитку філософської думки. Вміння та навички виокремлювати на підставі знання напрямів і течій історії філософії актуальних соціально-філософських проблем та здійснення їхнього аналізу.
- **РНу14.** Знання та розуміння закономірностей і підстав розвитку світогляду та образу людини у різних соціокультурних та цивілізаційних середовищах та вміння

пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроменталістських проблем відповідно до запитів сьогодення.

- **РНу16.** Знання та розуміння закономірностей розвитку глобальних проблем людства, тенденцій еволюції світогляду та образу людини у різних соціокультурних середовищах та вміння на їхньому тлі ставити та вирішувати важливі наукові та педагогічні проблеми. Знання впливових концепцій і стратегій, в межах яких формується проблематика екологічної філософії, біоетики.
- **РНу17.** Вміння та навички критичного аналізу подій та явищ суспільного життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної позиції, усвідомлення моральної відповідальності за результати власної наукової діяльності. Вміння та навички корелювання досягнення філософської думки з природничими, політичними, етичними знаннями.
- **РНу18.** Знання та розуміння сутності та причини змін у поглядах на світ і людину. Вміння та навички аналізувати сучасні проблеми екосистеми та її вплив на розвиток суспільства, аналізувати напрямки діяльності суспільства в умовах екокризи. Вміння та навички ефективно використовувати філософський інструментарій в процесі аналізу усіх аспектів сучасного соціокультурного буття людства, й, особливо, в українському контексті

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Форми контролю	Оцінювання
Тема1 Феномен біоетики. Проблемне поле біоетики: предмет, статус, коло проблем.	1/1	Знати: основні поняття та проблеми біоетики, <i>вміти</i> їх аналізувати з позицій сучасної постнекласичної наукової парадигми. Вміти працювати з різними джерелами інформації. Аналізувати, вишукувати, обробляти, та систематизувати отриману інформацію, аналізувати її Застосовувати набуті знання в процесі роботи над власним дис. дослідженням	Теоретичне опитування, дискусія або написання тез доповіді Виконання самостійної роботи	6

<p>Тема 2. Основні етапи становлення біоетичної свідомості.</p>	<p>1/1</p>	<p>Знати базові поняття теми, особливості та причини становлення біоетичної проблематики. Вміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в процесі становлення біоетичної свідомості; працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних Розуміти специфіку формування біоетичної свідомості; Застосовувати набуті знання у власній дослідницькій діяльності</p>	<p>Усне опитування. Виконання самостійної роботи Організація та проведення наукової дискусії або написання авторського есе чи тез доповіді</p>	<p>6</p>
<p>Тема 3. Міждисциплінарність біоетики</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати особливості класичних та сучасних стратегій наукового пізнання Аналізувати причини та значення міждисциплінарного статусу біоетики Розуміти актуальність міждисциплінарного статусу біоетики Застосовувати набуті знання у власній дослідницькій діяльності</p>	<p>Теоретичне опитування, написання тематичних робіт. Виконання самостійної роботи</p>	<p>6</p>
<p>Тема 4. Екологічна етика та біобезпека: динаміка</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати особливості екологічної етики та біобезпеки Вміти аналізувати відповідність</p>	<p>Теоретичне опитування, написання тематичних робіт,</p>	<p>6</p>

проблем		біоетики та біобезпеки нормам загальнолюдської етики Розрізняти та розуміти критерії біоетики та біобезпеки Використовувати набуті знання у власній дослідницькій діяльності	авторських есе чи тез доповідей. Виконання самостійної роботи Робота з бібліографічними базами	
Тема 5. Біоетика динаміка наукового пізнання	1/1	Знати особливості динаміки наукового пізнання в біоетиці Аналізувати зв'язок між пізнавальною діяльністю науковців та статусом біоетичних проблем Розуміти можливості біоетики впливати на науковий пізнавальний процес; Розуміти та розрізняти критерії відповідності наукового пізнання вимогам біоетики Використовувати набуті знання у власній дослідницькій діяльності	Теоретичне опитування, дискусія або написання тез доповіді Виконання самостійної роботи	6
Тема 6. Методологічний інструментарій біоетики	2/2	Знати методи, принципи та методики біоетики Вміти визначати зміст та значення найпоширеніших методів біоетики. Аналізувати зв'язок між методами біоетики та вирішуваними завданнями	Усне опитування. Виконання самостійної роботи Ознайомлення та робота з наявною базою авторефератів та дисертацій	6

		Застосовувати набуті знання у власній дослідницькій діяльності		
Тема 7. Проблеми біобезпеки як складова біоетики	2/2	Знати основні вимоги з біобезпеки в науковій діяльності Розрізняти стандарти науковості та вимоги біобезпеки Розуміти загрози біотероризму, від біотехнологій, ГМО, ГІ, біологічного зараження Брати участь у наукових дискусіях, відстоювати свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах Використовувати набуті знання у власній науковій діяльності	Усне опитування. Виконання самостійної роботи Підготовка тез доповіді до наукової конференції Робота з програмами антиплагіату.	6
Тема 8. Історичні ракурси генетико-дослідницьких програм. Феномен генетичного редукціонізму	2/2	Знати історичні ракурси генетико-дослідницьких програм Аналізувати феномен генетичного редукціонізму Розуміти та розрізняти генезу ідеї рівності людських індивідумів та концепцію наперед встановленої нерівності індивідумів Вміти використовувати генетичний редукціонізм як	Усне теоретичне опитування. Виконання самостійної роботи: написання тематичних робіт, публічний виступ на науково-методичному семінарі. Відвідування засідання спеціалізованої вченої ради; публічний виступ на	6

		елемент духовної культури. Застосовувати набуті знання у власних дослідженнях	науковій конференції.	
Тема 9. Аксіологічний вимір новітніх біотехнологій, проблеми охорони навколишнього середовища	1/1	Знати основні аксіологічні проблеми біоетики Вміти використовувати екологічні знання у науковій, педагогічній та приватній діяльності. Аналізувати зв'язок між аксіологією біоетики та глобальними проблемами людства. Вміти відстоювати та популяризувати цінності біоетики на наукових заходах, серед колег та друзів	Усне опитування. Виконання самостійної роботи Написання статті та підготовка до публікації в наукометричній базі WoS або Scopus	5
Тема 10. Антропологічна проблематика в біоетиці	1/1	Знати особливості розуміння живого та, зокрема, людини в біоетиці Вміти виокремлювати ціннісний зміст понять: людина, здоров'я; Розуміти здоров'я людини як системно-інтегративну цілісність; Розуміти соціокультурну детермінацію біологічної реальності, ціннісно-гуманістичні орієнтації сучасних біологічних досліджень	Теоретичне опитування, дискусія або написання авторського есе чи тез доповіді Виконання самостійної роботи	5

		Застосовувати набуті знання у власних дослідженнях		
Всього за семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано

74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано